

Διαχείριση των αποθεμάτων σε χρυσό

Γραπτή δήλωση του Αθανάσιου Ορφανίδη, Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, με αφορμή πρόσφατες δηλώσεις και δημόσιες συζητήσεις αναφορικά με το θέμα της διαχείρισης των αποθεμάτων σε χρυσό

Λευκωσία, 13 Ιουνίου 2008

Με αφορμή πρόσφατες δηλώσεις και δημόσιες συζητήσεις αναφορικά με το θέμα της διαχείρισης των αποθεμάτων σε χρυσό, και ειδικότερα θέσεις ή παραινήσεις όπως η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) προβεί σε πώληση χρυσού και μεταφορά του κέρδους στην κυβέρνηση, ο Διοικητής της ΚΤΚ θεωρεί αναγκαίο να διευκρινίσει τα ακόλουθα:

Η κατοχή και διαχείριση των επίσημων αποθεμάτων των κρατών μελών της ΕΕ αποτελεί μια από τις βασικές αρμοδιότητες των κεντρικών τραπεζών στην ΕΕ. Η αρμοδιότητα αυτή κατοχυρώνεται από τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η οποία επίσης κατοχυρώνει την ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών κατά την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Σε αυτά τα πλαίσια, η ΚΤΚ έχει συγκεκριμένη επενδυτική πολιτική για τη διαχείριση των αποθεμάτων. Κύριος στόχος της επενδυτικής πολιτικής είναι η διασφάλιση της αξίας των αποθεμάτων και η προστασία τους από το ενδεχόμενο μείωσης της αξίας τους, ενώ ταυτόχρονα επιδιώκεται η μεγιστοποίηση της απόδοσής τους.

Πιο συγκεκριμένα:

1. Η ΚΤΚ αναγνωρίζοντας ότι τα περιουσιακά της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένου και του χρυσού, ανήκουν στην Κυπριακή Δημοκρατία, τα διαχειρίζεται με μεγάλη υπευθυνότητα.
2. Στα πλαίσια της διαχείρισης των επίσημων αποθεμάτων και για σκοπούς διαφοροποίησης των κινδύνων, η ΚΤΚ πήρε την απόφαση, πριν τέσσερις δεκαετίες περίπου, να επενδύσει ένα μικρό μέρος των αποθεμάτων σε χρυσό. Η διατήρηση αποθέματος χρυσού από την ΚΤΚ αποτελεί στρατηγική επιλογή η οποία λήφθηκε στα πλαίσια της προαναφερθείσας επενδυτικής πολιτικής της Τράπεζας. Ο καθορισμός συγκεκριμένων στρατηγικών επενδυτικών προϊόντων, περιλαμβανομένου και του χρυσού, σκοπό έχει να ενεργεί αντισταθμιστικά σε περιόδους οικονομικών και πολιτικών κρίσεων συμβάλλοντας έτσι στη διατήρηση της αξίας του συνολικού επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας. Επομένως, ο χρυσός αποτελεί σταθεροποιητικό στοιχείο στον Ισολογισμό της ΚΤΚ.

3. Με την κατάρρευση του συστήματος των σταθερών ισοτιμιών και την απελευθέρωση του δολαρίου από τη σταθερή ισοτιμία με το χρυσό, στις αρχές της δεκαετίας του 1970, η τιμή του χρυσού στην ελεύθερη αγορά παρουσίασε διαχρονικά σημαντικές αυξομειώσεις, ανάλογα με τις επικρατούσες πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις, με μακροχρόνια ανοδική τάση. Η επένδυση που έγινε από την ΚΤΚ σε χρυσό, βλέποντας τις εξελίξεις ιστορικά, έχει προσφέρει ικανοποιητική απόδοση προς την Τράπεζα. Σήμερα η ΚΤΚ στα πλαίσια της επενδυτικής της πολιτικής τηρεί απόθεμα 446.000 ουγγιών χρυσού (περίπου 13,9 τόνους) η αξία του οποίου, με βάση τις σημερινές τιμές, **ανέρχεται στα €250 εκ. περίου και όχι €1 δις όπως αναφέρθηκε και γράφτηκε σε ορισμένα ΜΜΕ**. Σχετικά αναφέρεται ότι το απόθεμα χρυσού που κατέχει η ΚΤΚ ως ποσοστό των συναλλαγματικών της αποθεμάτων ανέρχεται σε 28,7%, ενώ το αντίστοιχο της Ευρωζώνης είναι 58,7%.

4. Θέμα πιθανής πώλησης μέρους του χρυσού από την Τράπεζα ή και μείωσης των αποθεματικών της και μεταφοράς των κεφαλαίων αυτών στην κυβέρνηση ηγέρθη και από την προηγούμενη κυβέρνηση και έτυχε χειρισμού με προσοχή ώστε να αποφευχθεί αχρείαση δημοσιότητα. Συγκεκριμένα, ενόψει της υιοθέτησης του ευρώ, ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας έθεσε το ερώτημα κατά πόσον η Τράπεζα θα ήταν αναγκαίο, μετά την ένταξή της στο Ευρωσύστημα, να διατηρήσει το ίδιο ύψος αποθεματικών και αν θα μπορούσε να προβεί σε μεταφορά μέρους αυτών στην κυβέρνηση. Μετά από επισταμένη μελέτη του θέματος από την ΚΤΚ, ο Διοικητής, σε συνάντηση που είχε με τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας το Δεκέμβριο του 2007 για συζήτηση του θέματος, παρουσίασε τις απόψεις της Τράπεζας και εξήγησε ενδελεχώς τους λόγους για τους οποίους η Τράπεζα δεν μπορούσε να μεταφέρει μέρος των αποθεματικών της στην κυβέρνηση (συμπεριλαμβανομένης της πώλησης χρυσού και μεταφοράς των κερδών προς την κυβέρνηση). Ο Πρόεδρος κατανόησε πλήρως τις θέσεις της Τράπεζας. Με αυτά τα δεδομένα, το θέμα θεωρήθηκε από την πλευρά της ΚΤΚ ότι έληξε. Το θέμα επανέφερε προς το Διοικητή ο νυν Υπουργός Οικονομικών το Μάρτιο του 2008, στον οποίο επεξηγήθηκε ότι δεν υπήρξε διαφοροποίηση των δεδομένων που να δικαιολογεί αλλαγή στη θέση της Τράπεζας.

5. Η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και η νομοθεσία του Ευρωσυστήματος έχουν ρητές πρόνοιες για την ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών. Η ανεξαρτησία δεν περιορίζεται μόνο στο γεγονός ότι τα όργανα λήψεως αποφάσεων της Κεντρικής Τράπεζας δεν ζητούν ούτε δέχονται οδηγίες από τρίτους στην άσκηση των εξουσιών τους, αλλά περιλαμβάνει και την οικονομική ανεξαρτησία της Τράπεζας. Η οικονομική ανεξαρτησία σημαίνει ότι η Τράπεζα θα πρέπει να έχει ικανοποιητικό εισόδημα για να χρηματοδοτεί την αποστολή της και αρκετά κεφάλαια και αποθεματικά για να μπορεί να αντιμετωπίσει τυχόν απρόβλεπτες καταστάσεις, χωρίς την ανάγκη προσφυγής στην εκάστοτε κυβέρνηση για χρηματοδότηση. Συναφώς αναφέρεται ότι το κεφάλαιο και

τα αποθεματικά της ΚΤΚ ως ποσοστό του κυκλοφορούντος νομίσματος ανέρχεται σε περίπου 5%, ενώ το αντίστοιχο του Ευρωσυστήματος είναι περίπου τρεις φορές πιο ψηλό. Ως ποσοστό του ενεργητικού της, το κεφάλαιο και τα αποθεματικά της Τράπεζας είναι μόλις 1% έναντι πενταπλάσιου ποσοστού στο Ευρωσύστημα. Επισημαίνεται επίσης ότι, με την ένταξή μας στην Ευρωζώνη η ΚΤΚ απώλεσε το αποκλειστικό δικαίωμα έκδοσης νομίσματος με αποτέλεσμα τον περιορισμό των εσόδων της από την κυκλοφορία νομίσματος καθώς και την αδυναμία χρηματοδότησης εξόδων της σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, όπως ενδεχομένως σε χρηματοπιστωτικές κρίσεις. Επιπρόσθετα, με βάση τις υποχρεώσεις της έναντι του Ευρωσυστήματος, η ΚΤΚ μπορεί να κληθεί να συνεισφέρει στην κάλυψη τυχόν ζημιών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Για τους λόγους αυτούς, ενδεχομένως να χρειάζεται περαιτέρω ενίσχυση της κεφαλαιακής βάσης της ΚΤΚ.

6. Στα πλαίσια της ανεξαρτησίας που της παρέχει η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και το καταστατικό του Ευρωσυστήματος, η Κεντρική Τράπεζα έχει νομική υποχρέωση να αποφασίζει από μόνη της για το ύψος και τη διαχείριση των αποθεμάτων της, ούτως ώστε να εξασφαλίζει την οικονομική της ανεξαρτησία.

7. Για το θέμα της ανεξαρτησίας των κεντρικών τραπεζών της ΕΕ, σχετικό είναι και το ακόλουθο απόσπασμα από την τελευταία έκθεση σύγκλισης της ΕΚΤ το οποίο παρατίθεται αυτούσιο: "...η όλη ανεξαρτησία της μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο εάν δεν έχει τη δυνατότητα να διαχειρίζεται αυτόνομα επαρκείς οικονομικούς πόρους για να εκτελεί την αποστολή της (δηλ. για να ασκεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντα που της έχουν ανατεθεί βάσει της Συνθήκης και του Καταστατικού). Τα κράτη μέλη δεν πρέπει να περιάγουν τις ΕθνΚΤ σε κατάσταση ανεπάρκειας οικονομικών πόρων ώστε αυτές να αδυνατούν να ασκήσουν τα καθήκοντά τους που αφορούν κατά περίπτωση είτε το ΕΣΚΤ είτε το Ευρωσύστημα. Σημειωτέον ότι το άρθρο 28.1 και το άρθρο 30.4 του Καταστατικού προβλέπουν ότι η ΕΚΤ έχει τη δυνατότητα να ζητά από τις ΕθνΚΤ να καταβάλλουν πρόσθετες εισφορές στο κεφάλαιό της και να προβαίνουν σε περαιτέρω μεταβιβάσεις συναλλαγματικών διαθεσίμων. ...Η έννοια της οικονομικής ανεξαρτησίας θα πρέπει συνεπώς να κρίνεται με γνώμονα το αν τρίτοι μπορούν να ασκούν είτε άμεση είτε έμμεση επιρροή όχι μόνο στα καθήκοντα της ΕθνΚΤ, αλλά και στην ικανότητά της... να εκπληρώνει την αποστολή της...".